

Elektrotechnické a elektronické laboratória

LABORATORNÉ MERANIE

Dátum	Meral	Skupina	Trieda	Hodnotenie
10.10.93	Radoslav Sedlák	d	III.D	1-2

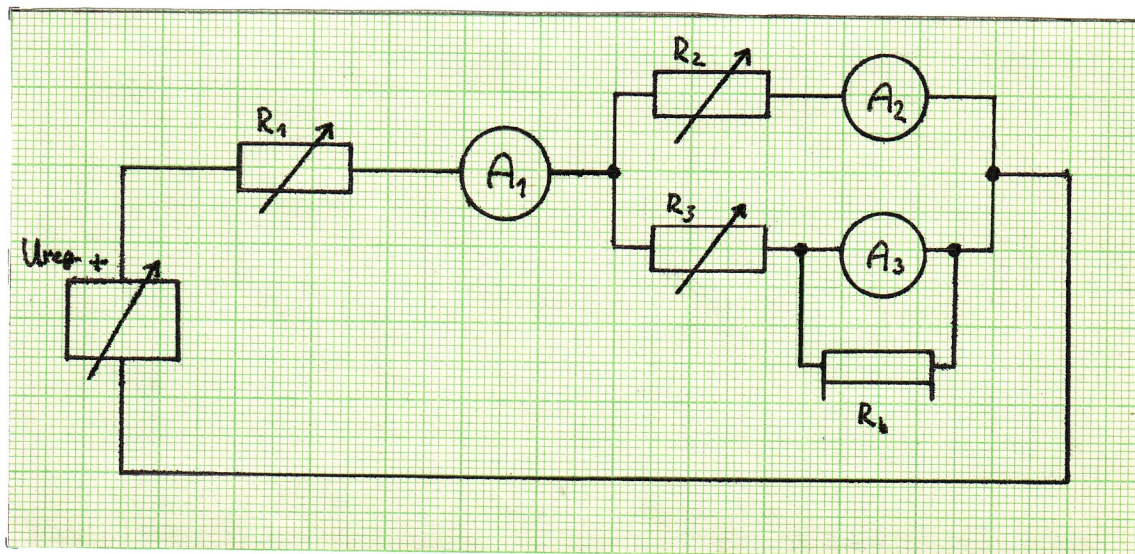
Druh merania: Meranie prúdu, zväčšovanie meracieho rozsahu ampérmetra.

Číslo merania:

1

Počet príloh: 3	Teplota prostredia 21 °C	Relat. vlhkosť 72 %

Schéma:

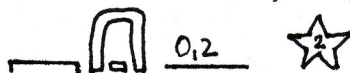
Prístroje a pomôcky:

stabilizačný zdroj BS 554,

A₁-miliampérmetr ML 20, 30, 75, 150, 300, 750, 1500 mA

A₂-miliampérmetr ML 20, 30, 75, 150, 300, 750, 1500 mA

A₃-miliampérmetr ML 20, 30, 75, 150, 300, 750, 1500 mA

R₁-reostat IP 00 105Ω ; 2,5 A; 300V

R₂-reostat IP 00 250Ω ; 1,6 A; 500V

R₃-reostat IP 00 25Ω ; 1,6 A; 500V

Bočník 60mV/10Ω ; 0,75; 1,5; 3

Vodiče

Úloha :

Meraním prúdu pomocou magnetoelektrického meracieho prístroja so základným rozsahom 60 mV /a vnútorným odporom 5 Ω / vhodne zväčšeným pomocou bočníka a ďalších ampérmetrov prakticky overte platnosť 1. Kirchhoffovho zákona pre uzol el. obvodu.

Popis metódy a postup pri meraní :

Rozsah magnetoel. meracieho prístroja pre použitie ako ampérmeter zväčšujeme bočníkom /paralelný odpor/ jeho veľkosť pre n-násobné zväčšenie základného rozsahu určíme zo vzťahu

$$R_b = \frac{R_i}{n-1}$$

R_i ... vnútorný odpor m.p.

Pri meraní postupujeme tak, že pre zvolené napätie na zdroji odhadneme zväčšenie rozsahu /cca 1,5 až 100 X/ - základný prúdový rozsah určíme z ohmovho zákona - vypočítame odpor bočníka, nastavíme ho na dekáde a regulovaním prúdu zmenou napätia a reg. odporov meníme prúdy a zapisujeme do tabuľky. Pozor! V žiadnom prípade nezapíname odporovú dekádu pri zatažení !

Obvod sa vtedy preruší, čo môže spôsobiť zničenie meracieho prístroja najmä ak je na dekáde nastavená malá hodnota nedajú na dekáde nastaviť, použijeme bočník metra pre 10, 20 a 100 násobné zväčšenie rozsahu.

T A B U Ľ K A

Č.M.	I ₁			I ₂			I ₃			I ₂ +I ₃ [mA]	ΔI [A]
	α ₁ [d]	k ₁ [mA/d]	I ₁ [mA]	α ₂ [d]	k ₂ [mA/d]	I ₂ [mA]	α ₃ [d]	k ₃ [mA/d]	I ₃ [mA]		
1	10	5	50	9	2	18	6	5	30	48	2
2	20		100	17		34	13		65	99	1
3	30		150	30		60	19		95	145	5
4	40		200	53		106	20		100	206	6
5	50		250	67		134	23		115	249	1
6	60		300	79		158	28		140	298	2
7	70		350	93		186	33		165	351	-1
8	80		400	105		210	38		190	400	0
9	90		450	118		236	43		215	450	-1
10	100		500	130		260	48		240	500	0
11	110		550	142		284	53		265	549	1
12	120		600	104		208	78		390	598	2
13	130		650	116		232	84		420	652	-2
14	140		700	128		256	89		445	701	-1
15	150		750	140		280	95		475	755	-5

$$I = k \cdot \alpha$$

α ... výchylka v dielikoch

k ... konštanta = rozsah/počet dielikov

$$\Delta I = I_1 - (I_2 + I_3)$$

Príklad:

$$k_1 = 10; k_1 = 5$$

$$k_2 = 9; k_2 = 2$$

$$k_3 = 6; k_3 = 5$$

$$I_2 + I_3 = 30 + 18 = 48 \text{ mA}$$

$$I_1 = 10 \cdot 5 = 50$$

$$I_2 = 9 \cdot 2 = 18$$

$$I_3 = 6 \cdot 5 = 30$$

$$\Delta I = I_1 - (I_2 + I_3) = 50 - 48 = 2$$

Zhodnotenie:

Meranie nám vyšlo takmer presne, rozdiel súčtu prúdov vo vetvách a celkového prúdu bol malý- iba v jednotkách miliampérov. Tieto výchylky boli spôsobené pravdepodobne zlým odčítaním hodnoty zo stupnice, nakoľko ručičky meracích prístrojov sa neustálili v jednom bode, ale neustále kmitali.

Keď sme v jednej vetve zväčšili odpor a tým zmenšili prúd v tejto vetve, prúd narástol v druhej vetve, z čoho vyplýva platnosť I. Kirchhoffovho zákona.

